

VERZONDEN 24 APR 2020

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	24 april 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0204	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82072EB1	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	24 januari 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - kaart planlocatie	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Complex 201103, in de wijk Bateau Noord te Nieuwegein

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 24 januari 2020 van Bureau Viridis, namens Woningbouwvereniging Mitros om ontheffing in het kader van artikel 3.8 eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 1 september 2020 tot en met 1 september 2021.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Complex 201103 te Nieuwegein. Dit complex bestaat uit rijtjeswoningen die gerenoveerd, en geïsoleerd gaan worden. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 september 2020 tot en met 1 september 2021.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 20 maart 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge van artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep**Motivering****Gewone dwergvleermuis**

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied zijn in totaal vier paarverblijfplaatsen aangetroffen. Om de reden dat paarverblijfplaatsen gedurende zachtere winters ook door één of enkele dieren in gebruik genomen kunnen worden, kan een winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten. Buiten het plangebied zijn in de directe omgeving van het plangebied enkele

zomerverblijven aangetroffen. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden verstoord en worden voortplantings- en rustplaatsen beschadigd en vernield. Door de zeer verborgen leefwijze van vleermuizen is ook het doden van exemplaren niet geheel uit te sluiten. Ontheffing van de wet is daarom nodig.

Om de functionaliteit van het leefgebied te behouden en negatieve effecten op de soort te verzachten zijn er compenserende maatregelen voorgesteld. Als permanente maatregel worden er minimaal 16 verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis aangeboden in de vorm van inbouwkasten van het type IB VL 01 + IB VL 02. Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de gevels van het complex, in woningblokken waar geen verblijfplaats aanwezig zijn, zoals aangegeven in bijlage 2, Figuur 6.1, Tabel 6.1 en Afbeeldingen 6.1 t/m 6.5. Deze permanente inbouwkasten dienen voor 1 juli 2020 ingebouwd te worden. De gewenningsperiode voor de paarverblijfplaatsen zal plaatsvinden vanaf 1 juli 2020 t/m april 2021. Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het feit dat er geen steigers geplaatst mogen worden voor de woningen met vaste rust- en in de paarperiode van 2020. Mocht tijdens de ecologische begeleiding blijken dat een locatie voor permanente mitigatie niet (meer) geschikt is, dan mag gemotiveerd afgeweken worden van deze locatie. Dit dient in het Ecologisch werkprotocol te worden opgenomen.

De gevels worden geïsoleerd door de spouw in te spuiten met isolatieschuim. De in de spouw aanwezige verblijfplaatsen gaan daarmee verloren. Daarnaast zullen vleermuizen die zich tijdens de werkzaamheden in de spouw begeven, ingesloten worden of vastgeplakt raken door het isolatieschuim waardoor de dieren kunnen sterven. Om het doden van de gewone dwergvleermuis te voorkomen worden de woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn, voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage 3). De 'exclusion flaps' dienen te worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, buiten de winter- en kraamperiode, tussen 15 april t/m eind juli 2021. Er dient door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden of de woningen, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog in gebruik zijn door vleermuizen. Wanneer geen verblijfplaatsen worden aangetroffen kan het gebouw voor de werkzaamheden vrijgegeven. Blijken er toch nog vleermuizen aanwezig te zijn, dan dienen aanvullende maatregelen te worden genomen en dienen de 'exclusion flaps' gecontroleerd te worden, totdat zeker is dat er geen vleermuizen meer in het gebouw aanwezig zijn. De exacte planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden dient nader overeengestemd te worden met een ter zake kundige ecooloog.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuis in Nederland. Deze soort wordt in heel Nederland waargenomen en komt vooral voor in de bebouwde omgeving, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich in de regel in of om gebouwen (BIJ12, 2017). Binnen het plangebied zijn vier paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Buiten het plangebied zijn meerdere zomerverblijven waargenomen. Daarnaast zijn permanente compenserende maatregelen getroffen in de vorm van 16 inbouw vleermuiskasten.

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen, een geschikte omgeving direct buiten het plangebied en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ten aanzien van de gewone dwergvleermuis ontheffing aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Dit belang heeft betrekking op activiteiten die van algemeen, breed maatschappelijk belang zijn. De eengezinswoningen zijn eind jaren '80 gebouwd en in deze periode werden de woningen nog niet goed geïsoleerd.

Het doel van de renovatiewerkzaamheden is om voor de komende jaren de woningen kwalitatief op peil te houden van de woningen en ze energiezuiniger te maken. Zodoende zullen de woningen voldoen aan de nieuwe en strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing.

In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011) is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten.

Energiebesparing heeft een gunstig effect op het (leef)milieu; het leidt tot een vermindering van het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen en tot een afname van schadelijke emissies voor mens en milieu. Deze lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat van groot belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende onderbouwd. Het belang bij het verlenen van deze ontheffing van de verbodsbepalingen in artikel 3.5 weegt in dit geval zwaarder dan het beschermingsbelang van de gewone dwergvleermuis.

Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan derhalve niet op een andere locatie uitgevoerd worden.

Alternatieve werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. In de woningen worden voorzieningen getroffen voor vleermuizen.

Alternatieve planning

Er wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

Ecologische afweging

Bij de uitvoering van het project zal steeds rekening gehouden worden met de aangetroffen soorten. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige van Bureau Viridis. Deze ter zake kundige stelt voorafgaand de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op als vermeld in de mitigerende maatregelen. Het ecologisch werkprotocol is leidend voor de planning van de werkzaamheden. Er zal zo min mogelijk in de kwetsbare perioden gewerkt worden. De juiste mitigerende maatregelen zullen uitgevoerd worden zodat negatieve effecten zoveel als mogelijk worden voorkomen. Na uitvoering van de werkzaamheden is het gebied wederom geschikt voor de nu aanwezige soorten.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Bureau Viridis op 24 januari 2020, namens Woningbouwvereniging Mitros en de aanvulling hierop van 20 maart 2020 gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Woningbouwvereniging Mitros

Adres: Postbus 14

Postcode en woonplaats: 3430 AA Nieuwegein

Ontheffing 82072EB1 voor het tijdvak van 1 september 2020 tot en met 1 september 2021 van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Complex 201103 te Nieuwegein (planlocatie zie bijlage 1).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn. Bij eventuele latere aanpassingen in het ecologisch werkprotocol dient vooraf contact opgenomen te worden met de Regionale uitvoeringsdienst Utrecht.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring/ vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 10 tot en met 15 geregistreerd.
9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van het vleermuis en broedvogelonderzoek Mitros Complex 201103 te Nieuwegein (zie bijlage 2, 3 en 4), alsmede de maatregelen vanuit de beantwoording aanvullende vragen (zie bijlage 5) dienen te worden opgevolgd.

10. Mocht tijdens de ecologische begeleiding blijken dat een locatie voor permanente mitigatie niet (meer) geschikt is, dan mag gemotiveerd afgeweken worden van deze locatie. Dit dient in het Ecologisch werkprotocol te worden opgenomen.
11. In geen geval zal een permanente mitigatie geplaatst worden in een blok wat als verblijfplaats is aangemerkt. Bij het ophangen van de kasten dient echter wel rekening gehouden te worden met de aanwezige paarterritoria van alle mannetjes. Bij de werkzaamheden eveneens dient rekening gehouden te worden met het feit dat er geen steigers geplaatst mogen worden voor de woningen met vaste rust- of verblijfplaatsen in de paarperiode van 2020.
12. Om het doden van de gewone dwergvleermuis te voorkomen dienen de woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn, voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt worden. Dit dient gedaan te worden door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage 3). De exclusion flaps dienen te worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, buiten de winterrust- en kraamperiode, tussen 1 april t/m 1 mei 2021.
13. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen - met gunstige weersomstandigheden voor de gewone dwergvleermuis - voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn. Dit dient uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog op het gebied van vleermuizen.
14. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
15. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

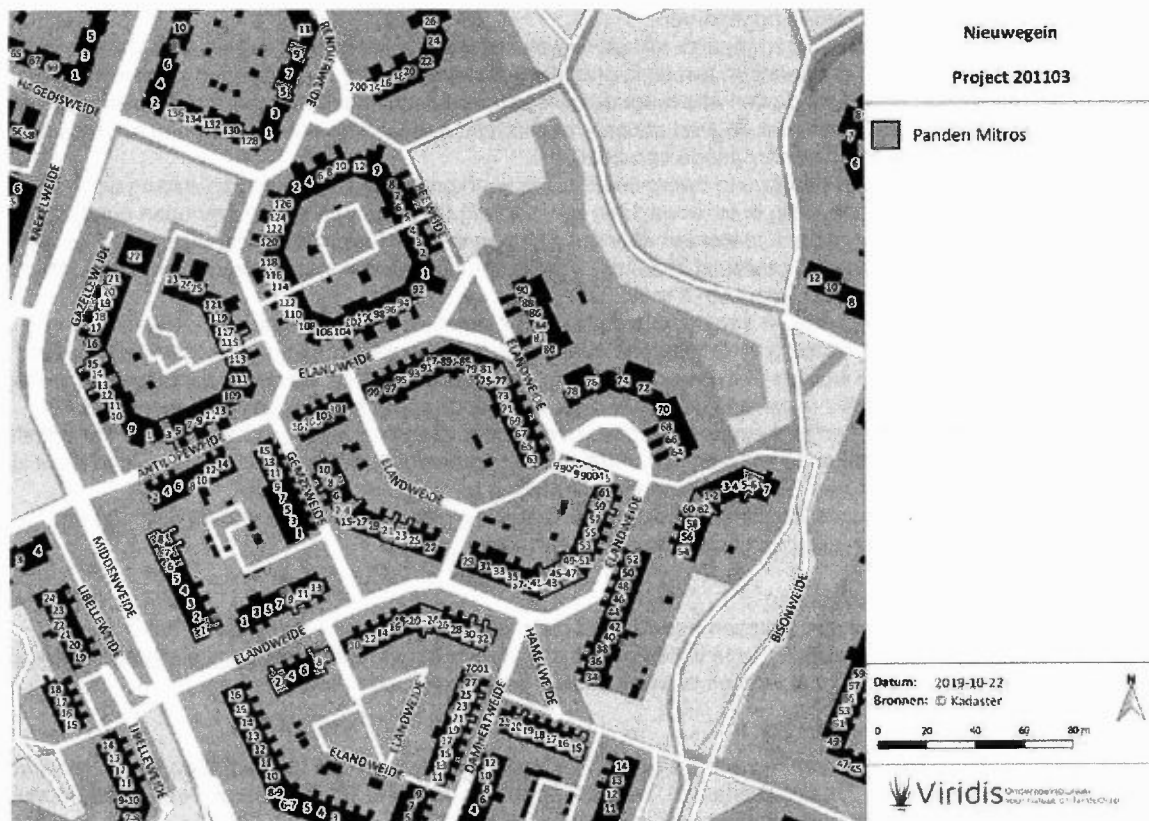
Na afloop van de werkzaamheden

16. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

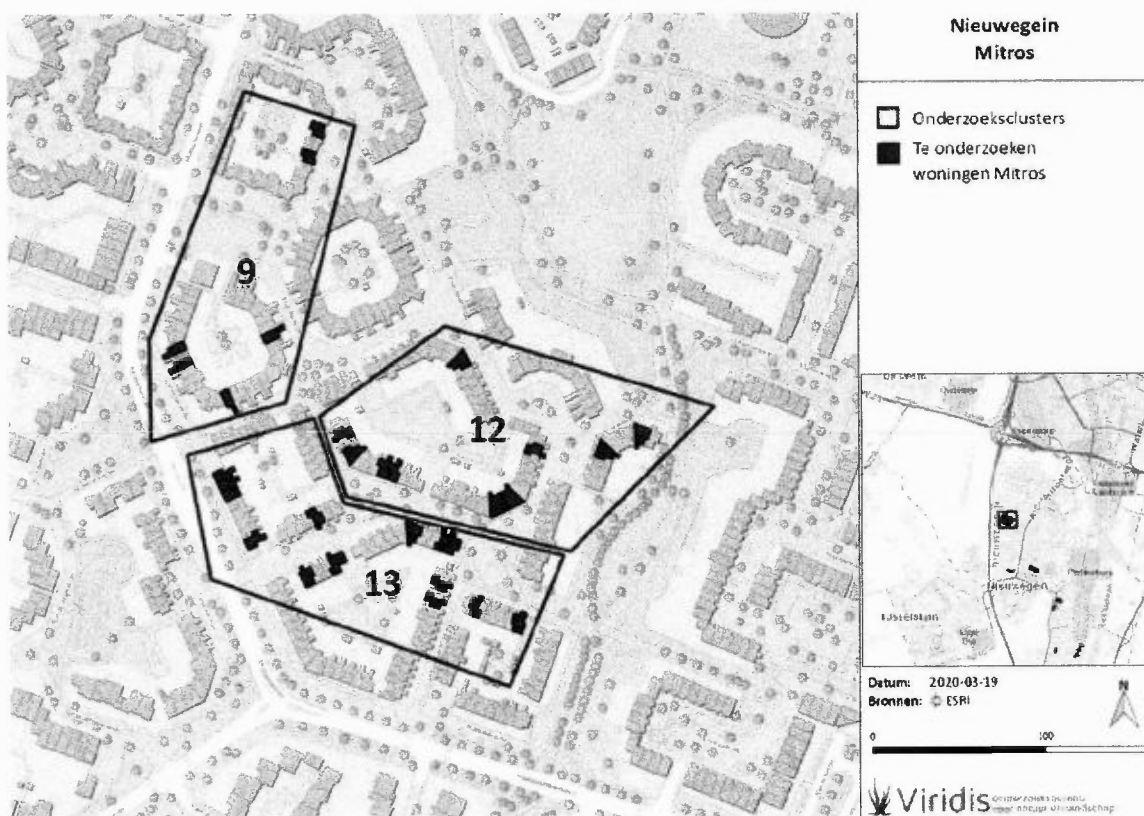
Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1: kaarten planlocatie

Figuur 2.1 | Overzichtkaart van complex 201103, te Nieuwegein

6 Activiteitenplan

Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij', dat wil zeggen dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met behulp van een ontheffing waarvoor de bevoegdheid voor het verlenen van een dergelijke ontheffing bij de provincies ligt. Onderstaand zijn de voor het onderhavige project relevante (verbods-)artikelen genoemd. Daarbij is beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel het verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau.

6.1 Algemene maatregelen

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt ten allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven en zijn gelijk voor alle woningen die zich binnen het complex bevinden.

- De werkzaamheden dienen door een ter zake kundige ecoloog begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage D is beschreven wat door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaan wordt onder een ter zake kundige;

- Er moet per uitvoeringsproject een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen, worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn;
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ter zake kundige ecoloog;
- Indien beschermde soorten voorkomen in aangrenzende woningen kan niet zondermeer worden uitgesloten dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de gewenste maatregelen aan de woningen. Dit wil zeggen dat ook aan deze woningen mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen worden door de ter zake kundige opgesteld en opgenomen in het ecologisch werkprotocol;
- Voor alle werkzaamheden bij de woningen geldt dat broedvogels met niet jaar rond beschermde nesten in of om de woning (bijvoorbeeld in schoorsteen of in bomen en struiken behorende bij tuinen en gemeentelijke beplantingen) tot broeden kunnen komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen gedurende de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Wanneer er geen vogels nestelen en de overige negatieve effecten zijn gemitigeerd (paragraaf 6.4), kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ter zake kundige ecoloog, een andere periode voor de werkzaamheden vastgesteld te worden;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 18

zijnde nesten gedurende de broed- en nestperiode. Voor permanent verlaten nestplaatsen geldt dit niet;

- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien dit niet mogelijk is, dient de directe omgeving van de woningen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, voorafgaande aan deze werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen. Dit is uiteraard uitsluitend nodig wanneer negatieve effecten op algemene broedvogels zijn te verwachten (bijvoorbeeld als een grote haag de woning van de weg scheidt en de steiger juist daar geplaatst moet worden).

6.2 Voorkomen van doden

In lid 1 van de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden en ruimtelijke ingrepen waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden, houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. Werkzaamheden aan woningen bedragen vaak één tot een aantal weken per huizenblok. Dakwerkzaamheden worden vaak zelfs in één dag per woning afgerond. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaande en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande soortenstandaards die onderstaand worden toegelicht.

Vleermuizen

- De woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn worden voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage F).
- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, bij voorkeur buiten de winterrust- en kraamperiode. D.w.z. dat deze geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.
- Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor

een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.

- Er wordt door een ter zake kundige ecoloog gecontroleerd of de woningen, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog in gebruik zijn door vleermuizen. Wanneer geen verblijfplaatsen worden aangetroffen wordt het gebouw voor de werkzaamheden vrijgegeven, blijken er toch nog vleermuizen aanwezig te zijn, dienen aanvullende maatregelen te worden genomen.

Gierzwaluwen

- Bij het woningblok met de verblijfplaats van gierzwaluw moet gewerkt worden onder begeleiding van een ter zake kundige.
- Er kan niet aan de (daken van de) woningen gewerkt worden als gierzwaluwen broeden (globaal van 1 mei t/m 15 augustus).

6.3 Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen

Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen beschadigd of vernield worden, houdt een overtreding van artikel 3.1, lid 2 en artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming in. De aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen gaan door de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaatsen te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op lange termijn, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Bij het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen is er door Bureau Viridis voor gekozen om alleen te werken met permanente voorzieningen. Resultaten uit het verleden hebben aangetoond dat het aanbrengen van tijdelijke voorzieningen voor veel problemen zorgt. Tijdelijke voorzieningen zijn niet duurzaam en kunnen bijvoorbeeld door bewoners worden weggehaald met als reden overlast (ontlasting, onesthetisch, etc.). Daarnaast moeten de tijdelijke voorziening weer verwijderd worden als de werkzaamheden afgerond zijn; de dieren worden dan nogmaals verstoord en de verblijfplaats gaat alsnog verloren.

Het aanbieden van de permanente alternatieve voorzieningen wordt volgens een vast stramien, conform

de bestaande soortenstandaards voor gewone dwergvleermuis uitgevoerd. De specifieke mitigerende maatregelen zijn beschreven in paragraaf 6.4.

Vleermuizen

- Voor de gewone dwergvleermuis wordt minimaal met een factor 4 nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd, die dezelfde functie kunnen vervullen als de paarverblijfplaats die verloren gaat.
- Alternatieve paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.
- Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewenningsperiodes zoals vermeld in het kennisdocument. Dit houdt in dat:
 - Alternatieve paarverblijfplaatsen 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen geplaatst dienen te worden (begin juli 2020).
- Bij het bouwen van steigers moet rekening worden gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat hier specifiek om de stootvoegen en dakranden. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen niet voorzien worden van dozen/schermen en zullen onder begeleiding van een ecooloog geplaatst worden om te verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn.

6.4 Mitigatie complex 201103

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de woningblokken. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ter zake kundige ecooloog.

- De algemene maatregelen zoals beschreven in paragraaf 6.1, 6.2 en 6.3 dienen nagevolgd te worden.

6.4.1 Vleermuizen

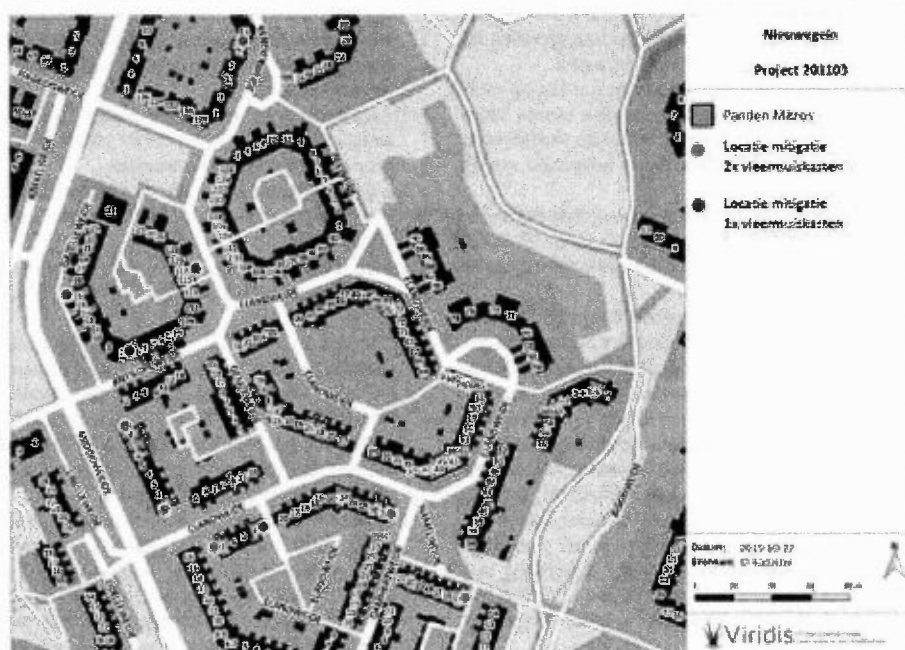
- Er moeten minimaal 16 verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden, te weten 16 alternatieve paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis.
- Hoewel maatwerk altijd wordt geëmbieerd is dit in dit geval niet mogelijk omdat de gehele gevel wordt geïsoleerd. Daarom is ervoor gekozen om alternatieve verblijven in de vorm van inbouwkasten aan te bieden.
- De alternatieve verblijfplaatsen worden ingebouwd nadat ontheffing is verleend. De planning is om deze voor 1 juli 2020 in te bouwen.
- De gewenningsperiode voor de paarverblijfplaatsen zal plaatsvinden van juli 2020 t/m januari 2021.
- De permanente alternatieve verblijven worden zo dicht mogelijk bij de huidige verblijven gerealiseerd.
- Er moeten 16 alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd in de vorm van inbouwkasten. Het betreft hier 16 geschakelde inbouwkasten (bestaande uit IB VL 01 + IB VL 02, zie Bijlage F). Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de gevels van het complex, zoals aangegeven in Figuur 6.1, Tabel 6.1 en Afbeeldingen 6.1 t/m 6.5.
- De kasten worden zo hoog mogelijk aan de gevel en ca 0,5 onder de dakrand geplaatst. De kasten moeten minimaal 3 meter hoogte worden geplaatst. Ook is de afstand tot ramen minimaal 1 meter. Er moet rond de locaties minimaal 3 meter vrije ruimte zijn voor de invliegopening. De voorgestelde mitigatie is weergegeven in Figuur 6.1, Tabel 6.1 en Afbeeldingen 6.1 t/m 6.5.
- Mocht tijdens de ecologische begeleiding blijken dat een locatie niet (meer) geschikt is, dan zal gemotiveerd afgeweken worden van deze locatie en wordt dit in het Ecologisch werkprotocol opgenomen.

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 20

Tabel 6.1 | Planning mitigerende maatregelen

Wat	Wanneer	Wie
Inbouwkasten (16x vleermuiskasten)	1 juli 2020	Viridis of Talen
Ongeschikt maken verblijven	1 april 2021	Viridis

Figuur 6.1 | Voorgestelde locaties van de alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Tabel 6.2 | Locatie vleermuiskasten. * Er is een afbeelding aanwezig waarop de locatie van de vleermuiskasten op de gevel is weergegeven (afbeelding 6.1 t/m 6.5).

Locatie	Aantal kasten
Rendierweide 9	2 vleermuiskasten*
Gazelleweide 15	1 vleermuiskast*
Antilopeweide 3	1 vleermuiskast
Middenweide 1	2 vleermuiskasten
Middelweide 8	2 vleermuiskasten*
Elandweide 2	2 vleermuiskasten*
Elandweide 8	1 vleermuiskast
Elandweide 32	2 vleermuiskasten*
Hamelweide 15	2 vleermuiskasten

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 21

Afbeelding 6.1 | Voorgestelde locaties twee vleermuiskasten voor de gevel van woning Elandweide 9.

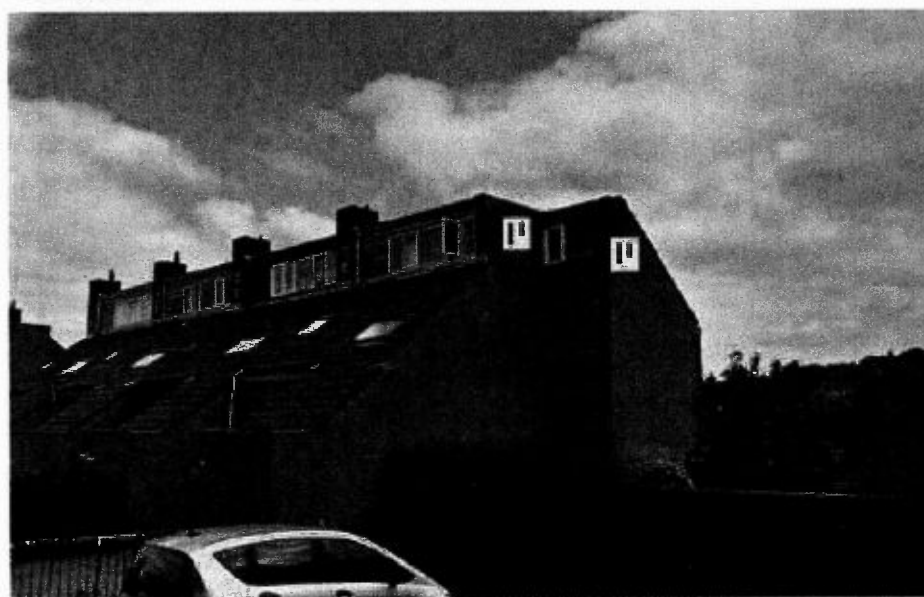
Afbeelding 6.2 | Voorgestelde locatie van een vleermuiskast voor de gevel van woning Gazelleweide 15. Deze locatie van de vleermuiskast komt overeen met de locatie van de vleermuiskast voor de gevel van woning Antilopeweide 3.

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 22

Afbeelding 6.3 | Voorgestelde locaties twee vleermuiskasten voor de gevel van woning Middelweide 8. De locatie van de twee vleermuiskasten komt overeen met de gevel van woning Middelweide 1.

Afbeelding 6.4 | Voorgestelde locaties twee vleermuiskasten voor de gevel van woning Elanweide 2.

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 23

Afbeelding 6.5 | Voorgestelde locaties twee vleermuiskasten voor de gevel van woning Elandweide 32.

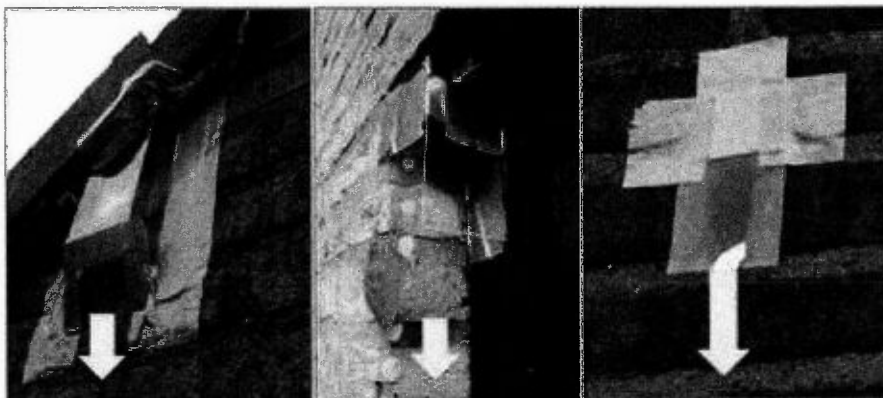
Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 24

Bijlage E. Exclusion flaps

EXCLUSION FLAPS

'Exclusion flaps' worden gebruikt om stootvoegen af te sluiten, op zo'n manier dat in de spouw aanwezige vleermuizen er wel uit kunnen komen, maar er niet meer in. De flaps of tunneltjes worden met montagekit bevestigd aan het object.

'Exclusion flaps' mogen enkel worden geplaatst in de minst schadelijke periode van vleermuizen, buiten de kraamperiode en winterrust. Dat wil zeggen dat de exclusion flaps geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei, en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Vleermuis- en broedvogelonderzoek Mitros complex 201103 te Nieuwegein 37

Bijlage 5. Mitigatie voor vleermuizen

VLEERMUIKASTEN

Vleermuiskasten kunnen een goede oplossing zijn als andere mogelijkheden niet toepasbaar zijn. Er zijn diverse modellen in omloop. Welk model het meest geschikt is hangt af van de situatie en zal door een deskundige bepaald moeten worden. Het realiseren van alternatieve kraamkasten is steeds maatwerk en wordt per locatie bekeken.

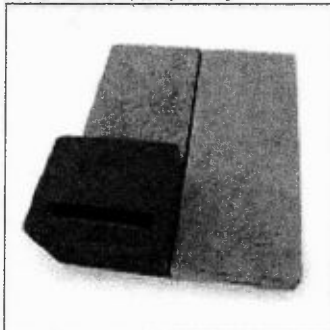
Inmetseelstenen

Er zijn verschillende types inmetseelstenen op de markt. Deze inmetseelstenen zijn te koppelen waardoor uit meerdere compartimenten bestaande grote ruimtes ontstaan. Deze stenen zijn inzetbaar wanneer het onwenselijk is dat vleermuizen in de spouw komen of wanneer geen spouw aanwezig is. Overigens is het wel mogelijk om via deze kasten vleermuizen toegang aan de spouw te bieden. Om deze kasten goed te laten functioneren, gelden de volgende voorwaarden:

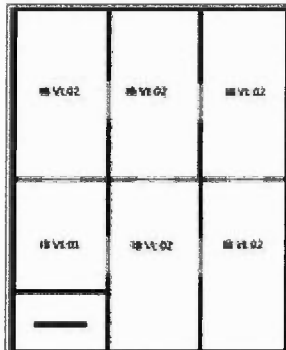
- De onderrand van de kasten bevinden zich minimaal 2,80 meter boven de grond en/of een horizontaal vlak (bijvoorbeeld boven een plat dak van een aanbouw).
- De kasten moeten vrij aanvliegbaar zijn. Vermijd obstakels en lichtbronnen in de buurt van de kasten.
- Voor een grotere kans op succes koppel minimaal 2 kasten aan elkaar.

Voorbeelden van inmetseelstenen:

IB VL 01 en IB VL 02 (Vivara)

IB VL 01 gekoppeld met een IB VL 02

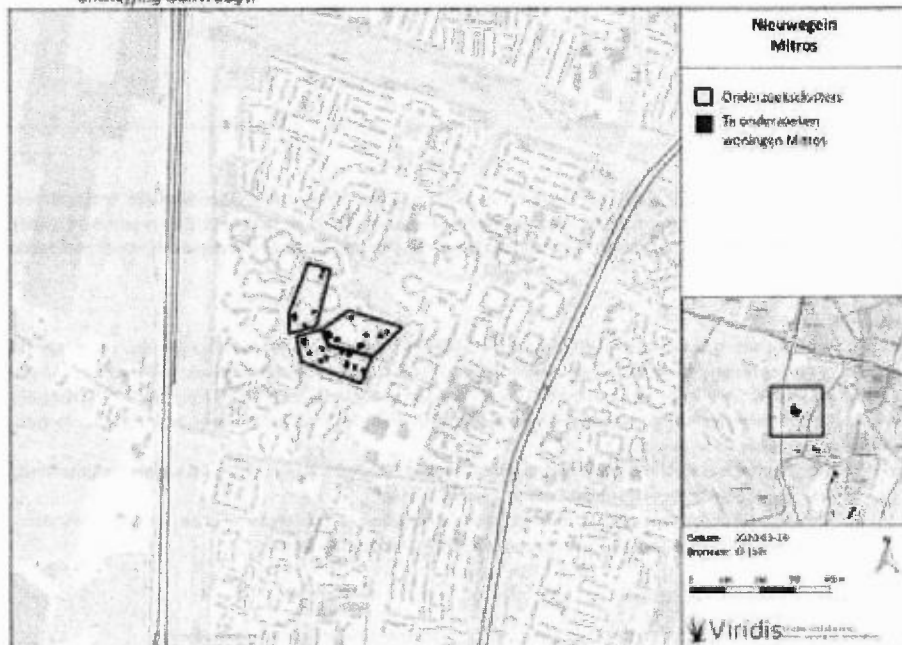
Schematische opbouw van een in te metselen kraamkamerblijplaats; links onder de IB VL 01, de overige kasten (IB VL 02) worden gekoppeld geplaatst, na verwijdering van de in oranje aangegeven tussenschotjes.

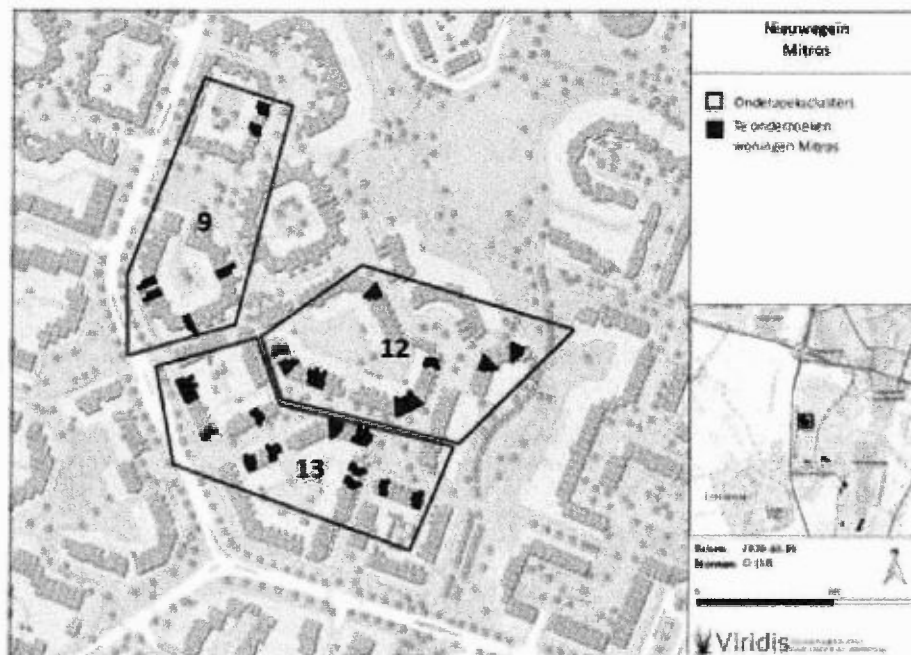
Bijlage 5: Beantwoording aanvullende vragen

Onderzoek complex 201103

1. Wij verzoeken u een Kaart (1:25.000) toe te voegen met een overzicht van de gebieden waarvoor u de ontheffing aanvraagt.

2. U beschrijft dat het onderzoek is uitgevoerd, waarbij het complex ingedeeld is in drie clusters. Wij verzoeken u aan te geven welke woningen tot welk cluster behoren.

3. Uit de beschrijving van de ingreep blijkt dat de voorgenomen werkzaamheden onder andere bestaan uit het aanbrengen van spouw- en dakisolatie. Er is echter een gierzwaluwnest aangetroffen onder een van de daken. In uw rapport stelt u dat dit nest behouden blijft en dat de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode voor gierzwaluw uitgevoerd worden, zodat geen verstoring optreedt. Wij verzoeken u aan te geven op welke wijze de dakisolatie uitgevoerd gaat worden en welke maatregelen u treft om deze nestgelegenheid te behouden.

Er wordt voor onderhoudig project geen dakisolatie uitgevoerd. Vandaar dat in de effectenanalyse ervanuit wordt gegaan dat de nestplaats van de gierzwaluw behouden blijft. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het schilderen van de gevelkozijnen, het vervangen van goten, het reinigen van boeiboorden, het vervangen van hemelwaterafvoer en loodslabben en het aanbrengen van spouwisolatie. Daarnaast worden de kozijnen en de houten gevelbekleding met de achterliggende isolatie vervangen. Dakisolatie is dus geen onderdeel van de werkzaamheden en hierdoor wordt de nestplaats van gierzwaluw niet aangetast.

4. Op bladzijde 19, onder 6.2 bij punt 4 stelt u dat het gebouw wordt vrijgegeven als er geen vliegmuizen meer worden aangetroffen. Vervolgens stelt u dat er, als er toch nog vliegmuizen aanwezig blijken te zijn, dat er aanvullende maatregelen worden getroffen. Wij verzoeken u concreet aan te geven hoe deze aanvullende maatregelen er uit zien en welke acties u dan onderneemt?

Bureau Viridis doet altijd na het plaatsen van de exclusion flaps in de avond een uitvliegcontrole. Als blijkt dat er toch nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn moet gekeken worden of het gebouw wel goed dicht is gezet met de exclusion flaps. Als dit niet zo blijkt dan dient dit opnieuw of beter te gebeuren.

5. Op blz. 20 geeft u terecht aan dat de gewenningsijd van paarplaatsen van de gewone dwergvleermuizen een half jaar is. In het kennisdocument Gewone dwergvleermuis wordt dan ook expliciet genoemd dat de gewenningsperiode minimaal 6 maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen is, en dat om die reden vervangende verblijfplaatsen uiterlijk half februari aanwezig dienen te zijn. U heeft echter gekozen voor een gewenningsperiode van 1 juli 2020 t/m januari 2021. Wij verzoeken u een gedegen ecologische onderbouwing te geven waarom u voor deze gewenningsperiode heeft gekozen en niet voor de gewenningsperiode die aangegeven is in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.

We hebben er bewust voor gekozen om de kasten al in juli 2020 te plaatsen omdat pas in april 2021 de werkzaamheden zullen starten. Een snelle rekensom geeft dan volgens ons een gewenningsperiode van 13 maanden in plaats van de voorgeschreven 6 maanden. Het paarseizoen begint namelijk pas weer in augustus 2021. Van april tot augustus zijn het zomerverblijfplaatsen. Zomerverblijfplaatsen hebben een gewenningsperiode van 3 maanden in de actieve periode. Door de kasten in juli op te hangen voldoen we aan de gewenningsperiode van zomerverblijfplaatsen (juli tot oktober). Doordat de kasten al aanwezig zijn in het paarseizoen van 2020 biedt dit mogelijkheden voor de dieren om deze kasten al te ontdekken. Hierdoor wordt ruim voldaan aan de gewenningsperiode voor paarverblijfplaatsen.

Ecologisch gezien is de gewenningsperiode van 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen een onnodige maatregel. Onderstaande onderbouwing hebben wij ook al gegeven bij de ontheffingsaanvraag complex 300305 (registratienummer Z-WNB-R1-REG-2020-0200):

Volgens het Kennisdocument (BU12, 2017) heeft een alternatieve paarverblijfplaats een gewenningsperiode van 6 maanden, terwijl een zomerverblijfplaats slechts 3 maanden gewenningsperiode nodig heeft. Uit ervaring van ecologen van Bureau Viridis is gebleken dat de te gebruiken vleermuiskasten al na enkele weken in gebruik worden genomen als zomerverblijfplaats en daarna ook gebruikt worden als paarverblijfplaats. Vaak gebruiken mannetjes dezelfde zomerverblijfplaats als paarverblijfplaats. Het ophangen van kasten half februari is ecologisch gezien ook een onnodige maatregel. De gewone dwergvleermuis is in februari nog in winterrust. Hij zal af en toe wel wakker worden (om te drinken of bij extreme kou-inval om te verhuizen), maar pas vanaf half maart- eind maart zullen de eerste vleermuizen echt weer actief worden. Waarom is er dan de noodzaak om kasten al half februari op te hangen als de gewone dwergvleermuis nog in rust is? In het kennisdocument wordt ook geen enkele onderbouwing gegeven waarom paarverblijfplaatsen zes maanden (zonder het benoemen van een actieve periode) al geplaatst dienen te worden. Dit terwijl voor ruige dwergvleermuizen, maar één maand gewenningsperiode geldt. Het staat er ook als voorkeursoplossing ("Vervangende paarverblijfplaatsen moeten bij voorkeur..."). We maken het ons onnodig ingewikkeld, maar dat is misschien een discussie voor een andere keer.

6. In tabel 6.2. blz. 21 van uw rapport geeft u de adressen van de plekken waar deze kasten worden geplaatst. Echter, u geeft in deze tabel slechts 15 nieuwe verblijfplaatsen aan. Wij verzoeken u in de tabel aan te geven waar de 16^e nieuwe verblijfplaats geplaatst wordt.

De 16^e vleermuiskast wordt aangebracht op Elandweide 115 3437 CP te Nieuwegein.